

časopisa Slovenské pohl'ady. *Poezija v našem času* pa je naslovil svoj afirmativni prispevek o domači poeziji Karol Rosenbaum. Tudi Břetislav Truhlář se aktivistično loteva sodobnih miselnih tokov (*Poroštvo za najnaprednejša mišljenja in cilje*). Ob koncu časopisa še izvemo, da so bili pred kratkim iz Slovaške v Jugoslaviji Vladimir Reisel'm Dalimir Hajko in Libor Křezek, od jugoslovanskih književnikov pa sta se mudila na Slovaškem Bratislav Milanović in Budimir Dubak.

ki ga poznamo iz ene lanskoletnih številk *Sodobnosti*. Zanimivost pri Letopisu Matice Srpske je tudi v tem, da na koncu vsake številke doda še kratke biobibliografske podatke o objavljenih avtorjih ali pa vsaj navaja številko, v kateri so take podatke že objavili. Letopis MS je odprta revija skoraj klasičnega literarnega tipa, na njenih straneh se zelo pogostoma pojavljajo tudi slovenski avtorji. Eseg Cirila Zlobca je prevedel Gojko Janjušević.

Dodatek k »Sprehodu po jugoslovanskih in tujih revijah«

Februarska številka Letopisa Matice Srpske prinaša kot običajno obilico gradiva s poudarkom na publicistiki, esejju in kritiki. Osrednji del številke, rubrika z naslovom »Ogledi«, objavlja štiri eseje, dva izpod peresa domačih avtorjev: Svetozar Petrović objavlja esej z naslovom *Shakespeare in dr. Laza Kostić*, Miodrag Pavlović pa esej *Pevec Boška Petrovića*; med prevedenimi avtorji sta Jacques Derrida in slovenski pesnik Ciril Zlobec z esejem *Muka literature, muka identitete*,

Najnovejša, marčna številka madžarske literarne revije *Nagy vilag*, ki je v celoti posvečena tuji literaturi, prinaša osem pesmi Cirila Zlobca, s čimer je med pesniki odmerjenega Zlobcu največ prostora. Zlobčeve pesmi je prevedel mladi madžarski pesnik Csordás Gábor ob jezikovni pomoči Orsolye Gállos. Revija *Nagy vilag*, ki zajema tekočo literarno ustvarjalnost s celega sveta, je še posebej naklonjena slovenskim avtorjem: lani je objavila prozo Lojzeta Kovačiča in Draga Jančarja. Zlobca pa so v tej reviji v zadnjih letih predstavili že trikrat.

ODMEVI NA ...

O nacionalni samozavesti

Tone Peršak v četrtem razdelku svojega zapisa *Narodova zgodovina in literatura* (*Sodobnost* 1986 — številka ena) zapiše tudi heretično (tako jo je imenoval sam) trditev, »da sta bila v bistvu tudi belogardizem in domobranstvo do neke mere izraz slovenske nacionalne samozavesti (tudi ne glede na to, da so se oboji iz taktičnih razlogov povezali z okupatorji, katerih cilj je bilo uničenje slovenskega naroda in ne glede na to, da se je njihov načrt izkazal kot neuresničljiv in tako rekoč samomorilski), velja poudariti dejstvo, da je bilo tudi njuno geslo osvoboditev in osamosvojitve slovenskega naroda in ustanovitev

nacionalne države. To je bil čas, ko smo Slovenci po več kot tisoč letih ponovno formirali celo različne vojske, ki so se borile za lastno nacionalno državo in samostojnost».

V Peršakovem pisanju logika nima posebno trdnega mesta, kajti če so se belogardisti in domobranci povezali z okupatorji, katerih cilj je bilo uničenje slovenskega naroda, kako naj bi se potem borili za osvoboditev, osamosvojitve in ustanovitev nacionalne države, če pa bi bil slovenski narod uničen . . . ?

To naj bi bil po Peršakovem mnenju čas, ko smo Slovenci formirali celo različne vojske, ki so se borile za lastno nacionalno državo in samostojnost.

Samo ena vojska se je v tem času na Slovenskem formirala in borila za osvoboditev in ustanovitev nacionalne države, dragi tovariš Peršak: narodnoosvobodilna vojska in nobena druga! Belogardisti in domobranci so se borili edinole proti komunizmu in za to, da bi lahko pod okupatorjevim varstvom životarili v tuji državi in od tuje milosti. Škof Rožman je blagoslovil okupatorjevo vojsko in pozdravil tujo oblast, kot oblast od boga. Belogardisti in domobranci so bili le pridni okupatorjevi hlapci in biriči, o svoji nacionalni državi si niso upali, dokler je bil tu okupator, niti sanjati. Šele potem, ko je postalo jasno, da okupator izgublja vojno, so se jim pričeli, v upanju, da jih bodo v njihovi »borbi proti komunizmu« podprli zahodni zavezniki, vzbujati apetiti po nacionalni državi.

Belogardisti in domobranci se niso niti najmanj borili za osvoboditev in osamosvojitve slovenskega naroda, nasprotno, narodnoosvobodilno vojno so kvečjemu zavirali in ovirali in s tem povzročali slovenskemu narodu še dodatne in odvečne žrtve.

Stvari so vendar izredno jasne, razen Osvobodilne fronte in razen narodnoosvobodilne vojske v času 1941—1945 ni bilo na Slovenskem nikogar, ki bi se boril za osvoboditev in za nacionalno državo.

To, kar piše Peršak, je močno podobno tezam Spomenke Hribar o narodni spravi, o enakovrednih žrtvah in zaslugah na obeh straneh fronte. Mislil sem, da je Spomenka Hribar s svojim absurdnim predlogom o narodni spravi osamljena, zdaj pa vidim, da so njeni predlogi padli na rodovitna tla . . . Če bi to, kar je napisal Peršak, izšlo v Novi reviji, se ne bi niti najmanj začudil, toda to, da je Peršakov zapis izšel v Sodobnosti, me je, moram priznati, resnično neprijetno prizadelo, kot tudi to, da je zapis napisal Tone Peršak, ki je član uredniškega odbora Sodobnosti.

Dušan Mevlja